

**DE OEVERVLIEG *GYMNOCLASIOPA PULCHELLA*
NIEUW VOOR NEDERLAND
(DIPTERA: EPHYDRIDAE)**

Niels-Jan Dek

Op 12 juni 2023 werd tijdens een korte wandeling door het Wemeldingse Bos (zE) gekeken of er nog plassen op de bospaadjes aanwezig waren waar zich mogelijk oevervliegen konden bevinden. Het had al enige weken niet geregend, maar op één plek bevond zich nog een modderige plas waar massaal oevervliegen aanwezig waren (Amersfoortcoördinaten 57,4-393,6) (fig. 3). Het waren drie verschillende soorten, waarvan één soort nieuw voor Nederland: *Gymnoclasiopa pulchella* (Meigen, 1830) (fig. 1-2).

Het Wemeldingse Bos is een klein bos bij het plaatsje Wemeldinge, gelegen aan de Oosterschelde in Zeeland. Het is bos is klein, maar dergelijke bosjes zijn schaars in de omgeving en herbergen soms soorten die je verder niet tegenkomt. Ze zijn daarom wel degelijk van belang. Boven en langs de randen van de modderplas werden met een insectennet en zuigbuis 51 exemplaren *Ditrichophora calceata* (Meigen, 1830), één exemplaar van *Discocerina obscurella* (Fallén, 1813) en twee exemplaren van *Gymnoclasiopa pulchella* aangetroffen. De laatste waren een mannetje (fig. 1) en een vrouwtje.

Figuur 1. *Gymnoclasiopa pulchella* mannetje, habitus, Wemeldingse Bos, 12.vi.2023. Foto Niels-Jan Dek.
Figure 1. *Gymnoclasiopa pulchella* male, habitus, Wemeldingse Bos, 12.vi.2023. Photo Niels-Jan Dek.

Gymnoclasiopa pulchella behoort tot het tribus Discocerini binnen de subfamilie Gymnomyzinae. De andere Nederlandse genera die binnen dit tribus vallen zijn *Diclasiopa* Hendel, 1917, *Discocerina* Macquart, 1835, *Ditrichophora* Cresson, 1924, *Hecamedoides* Hendel, 1917 en *Polytrichophora* Cresson, 1924. *Gymnoclasiopa* onderscheidt zich van de andere genera aan de hand van de volgende kenmerken: notopleuron op twee grote borstels na kaal, voordij aan postero-ventrale zijde zonder (of met onduidelijke, nóóit stevige) rij van stekels, supra-alare borstel achter de dwarsnaad afwezig of duidelijk korter dan de achterste notopleurale borstel, gezicht zonder opwaarts gerichte borstel aan zijkant van de onderzijde, achterscheen zonder preapicale spoor, gezicht vrij plat, groeven onder antenne niet altijd duidelijk ontwikkeld, twee gezichtsborstels kort bij de gezichtsrand (parafacial) ingeplant, de bovenste borstel niet op een papil staand en hiernaast is ook geen kleinere borstel aanwezig (Zatwarnicki et al. 2016).

Gymnoclasiopa pulchella onderscheidt zich van de andere Europese vertegenwoordigers van het genus *Gymnoclasiopa* door een combinatie van de volgende kenmerken: de palpen en de antennes zijn geel, het gezicht is meestal geel tot bruin, de voorheupen zijn zwart, de voorschenen zijn geel, soms in het midden bruin, de middenschenen zijn donker met gele uiteinden, het voorhoofd is dicht grijs bestoven, bij het mannetje dichter dan

Figuur 2. *Gymnoclasiopa pulchella* mannetje, voorhoofd en antennes. Foto Niels-Jan Dek.
Figure 2. *Gymnoclasiopa pulchella* male, frons and antennae. Photo Niels-Jan Dek.

Figuur 3. Vindplaats van *Gymnoclasioipa pulchella* in Nederland.

Figure 3. Record of *Gymnoclasioipa pulchella* in the Netherlands.

bij het vrouwtje (fig. 2) en de gele kleur van het gezicht is feller dan bij het vrouwtje. De zijkant van het borststuk is iets naar het midden van de lijn postpronotum-notopleuron licht bestoven, de ocellaire borstel is ongeveer net zo lang en stevig als de frontorbitale borstel (Becker 1926, Canzoneri & Meneghini 1983, Collin 1943, Drake 2006, Frey 1933, Kubátová-Hiršová 2003, Mathis & Zatwarnicki 2012, Stuke 2010, 2013), de vleugel is helder. De grootte is 1,60-2,45 mm. Een uitgebreidere beschrijving en illustraties van het mannelijk genitaal staan in Mathis & Zatwarnicki (2012).

De soort heeft een Holarctische verspreiding en komt voor van Canada tot het zuiden van de Verenigde Staten, en in België, Marokko, Oostenrijk, Roemenië, Europees Rusland, Spanje en Tsjechië.

Met dank aan Tadeusz Zatwarnicki en Jens-Hermann Stuke voor hun hulp bij enkele vragen en het traceren van publicaties voor dit artikel.

LITERATUUR

- Becker, T. 1926. 56a. Ephydriidae and 56b. Canaceidae. – In: E. Lindner (ed.), Die Fliegen der Paläarktische Region VII. E. Schweizerbart'sche Verlagsbuchhandlung, Stuttgart.
- Canzoneri, S. & D. Meneghini 1983. Ephydriidae e Canaceidae. – Fauna d'Italia 20: 1-xii, 1-337.
- Collin, J. E. 1943. The British species of *Psilopa* Fln. and *Discocerina* Mcq. (Dipt., Ephydriidae). – Entomologist's Monthly Magazine 79: 145-151.
- Drake, C.M. 2006. British Ephydriidae (Diptera). – Privé-uitgave.
- Frey, R. 1933. En anmärkningsvärd insektstandort vid Viisjoki (Ik). – Notulae Entomologicae 13: 81-87.
- Kubátová-Hiršová, H. 2003. Shore flies (Diptera: Ephydriidae) of the Czech Republic and Slovakia. – Faculty of Science, Masaryk University, Brno. [doctoral thesis]
- Mathis, W.N. & T. Zatwarnicki 2012. A revision of the New World species of *Gymnoclasioipa* Hendel (Diptera, Ephydriidae). – ZooKeys 248: 1-69.
- Stuke, J.H. 2010. Ephydriidae Niedersachsens und Bremens. – Entomologische Zeitschrift Stuttgart 120: 171-188.
- Stuke, J.-H. 2013. The identity of *Clasioipa calceata* var. *flavoantennata* Strobl (Diptera: Ephydriidae). – Studia Dipterologica 20 (1): 44-46.
- Zatwarnicki, T., M. Cielniak & K. Pochrzast 2016. A revised phylogeny of Discocerini (Diptera: Ephydriidae) with an emphasis on structures of the proboscis. – Annales Zoologici 66 (1): 1-34.

SUMMARY

The shore fly *Gymnoclasioipa pulchella* new to the Netherlands (Diptera: Ephydriidae)

On June 12, 2023 the author collected a male and female of *Gymnoclasioipa pulchella* in a small forest in Wemeldinge (province of Zeeland). This species was not listed yet for the Netherlands.

J.C. Dek
Yerseke
nielsyese@gmail.com

Gepubliceerd op 26 februari 2024